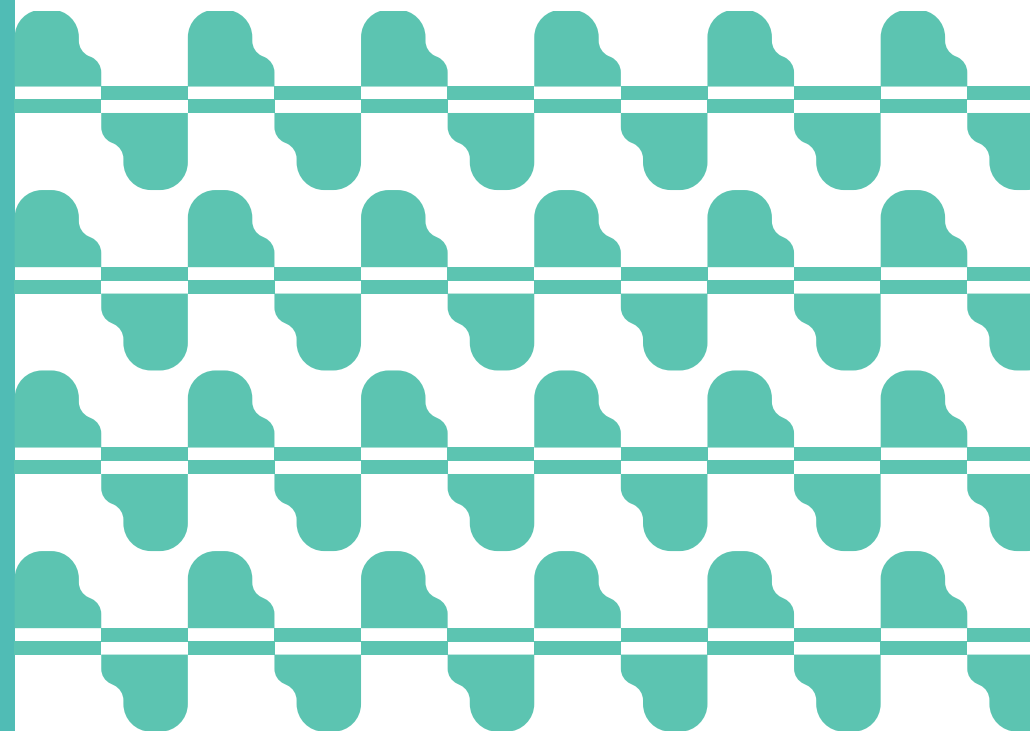

Kiusaamisen ehkäiseminen ja K-0 tilanne marraskuu 2021

Opetusjohtaja Arja Korhonen

Järvenpää

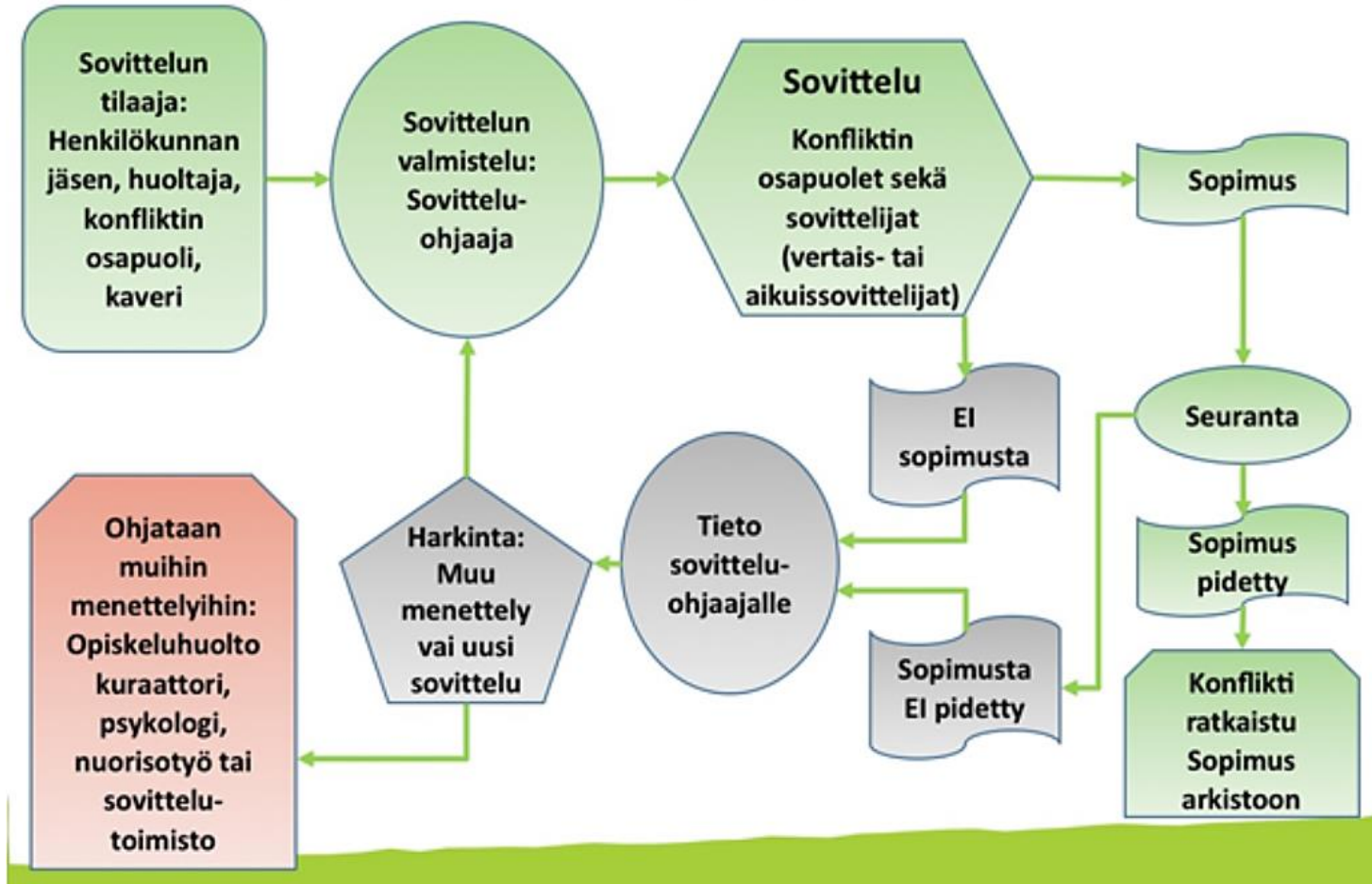
1. Askel

RESTO-MALLI

Havaitun tai tiedossa olevan konfliktin voi **sovitteluun** ohjata kuka tahansa koulun tai oppilaitoksen yhteisön jäsen.

Sovitteluohjaajana toimiva aikuinen (Verso-ohjaaja ja/tai RESTO-koulutuksen käynyt henkilö) arvio tilanteen ja ohjaa osapuolet joko vertaissovitteluun tai aikuisjohtoiseen sovitteluun.

Sovittelun prosessi kouluissa ja oppilaitoksissa

Restoratiivisuus on kohtaamista, kuuntelua, ihmisten välisten suhteiden eheyttämistä ja sosiaalisten taitojen vahvistamista. Reston tavoitteena on vuorovaikutus, dialogi ja yhteisten ratkaisujen etsiminen sekä oppiminen ja vastuunotto.

2. Askel

JÄRVENPÄÄN KIUSAAMISEN VASTAINEN TOIMINTAMALLI

Kirjataan tapahtumat, vastuuhenkilöt, tehdyt toimenpiteet Kiusaamisen selvittelyä varten luotuu lomakkeeseen.

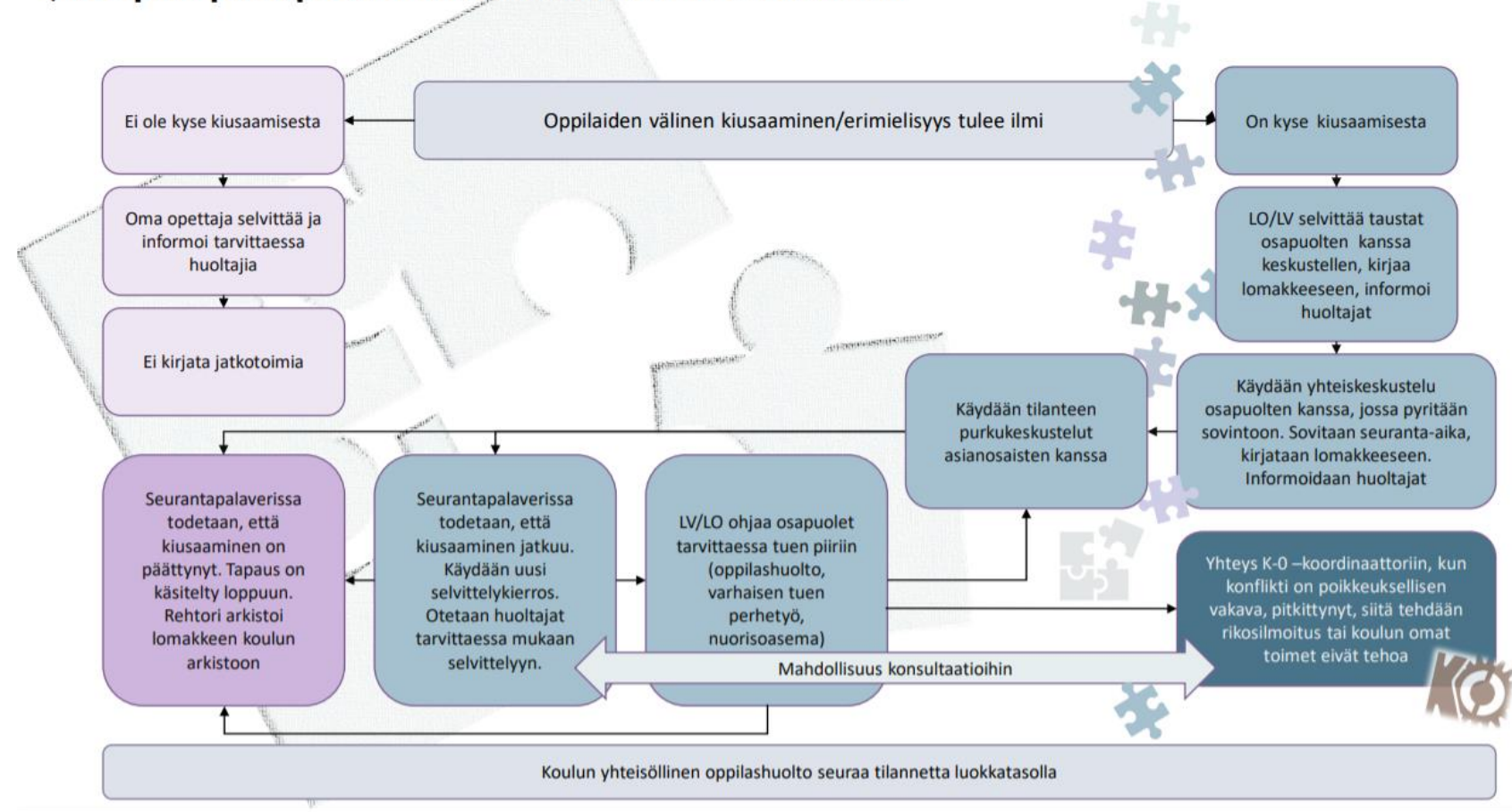
Kun koulun prosessi on käyty läpi ja konflikti on edelleen sellainen, joka

- ei ratkea koulun keinoin tai
- kodin ja koulun yhteistyö on vaikeutunut tai
- on vakava, pitkittynyt tai siitä on tehty rikosilmoitus

-> siirrytään K-0 –toimintamalliin

K-0 edellyttää, että koulujen käytössä oleva Kiusaamisen vastaisen toimintamallin selvittelylomakkeisto on täytetty, kaikkia osapuolia on kuultu ja huoltajiin on oltu yhteydessä

Järvenpään perusopetuksen kiusaamisen vastainen toimintamalli

<https://www.jarvenpaa.fi/files/7e21a60abb79b99d15585a472b7c1bf798574893/kiusaamisen-vastainen-toimintamalli.pdf>

Mallin mukaiset selvittelyt kouluilla

- Kevään 2021 aikana 45 tapausta, joista 6 yläkouluikäistä. (Syksyn 2020 aikana 28 tapausta, joista 7 yläkouluikäistä, huom. korona, etäopetus)
- Loppuun saatettu 19/45, seurannassa edelleen 13/28 tapausta ja kesken tai K-0 selvittelyssä 9 tapauksen jälkitoimet, viidessä mukana Ankkurityö.
- Selvittelyissä mukana mm. rehtori, lo/lv, koulujen kiusaamisen vastaiset tiimit, opiskeluhoolto, resto- ja versokoulutetut opettajat ja oppilaat
- Jatkotoimenpiteissä apuna mm. opiskeluhoolto, nuorisotyö ja perheohjaajat, poliisi, Ankkuritiimi, K-0
- Poliisi mukana 5 selvittelyssä
- Kiusaamisilmoitus on tullut 18 tapauksessa huoltajan kautta tarkemmin selvitettäväksi, 17 tehnyt oppilas itse, muut tuulleet esiin muuten koulun arjessa
- <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset#alueittain>

Koulujen kommentteja

- *On ollut yksi isompi vyyhti, johon on liittynyt vapaa-ajan toiminta. Tämä näkynyt useampana erillisenä selvittelynä koulussa.*
- *KO - mukana, KO -ryhmäytyksiä pidetty koronan sallimissa puitteissa, osassa myös vapaa-aikana sattuneet tapahtumat mukana, osassa vanhempien haluttomuus selvittää asioita, konsultoitu poliisia. Poliisi pitänyt etänä myös laillisuuskasvatus tunnin 5-6 luokkalaisille. Koronasta huolimatta kouluille saatava lähitoimintana KO- , kuraattori-, lastensuojelu- ja poliisipalveluita. Vuorovaikutusta ei etänä saada yhtä tehokkaaksi kuin lähitoimintana.*
- *K-O mukana, asian selvittely alkanut jo ennen joulua, koronan takia selvittely viivästyi. Nyt tilanne ok.*
- *Yhä useampi selvitys liittyy vapaa-aikaan ja perheen aikuisiin ja aikuistenvälisiin tilanteisiin.*
- *Yhdestä henkilöstä voi olla useita ilmoituksia ja selvittelyjä.*
- *Kokemus kiusatuksi tulemisesta vaihtelee myös iän mukaan.*
- *Ulkopuolelle jättäminen, hiljainen kiusaaminen lisääntynyt, myös somessa.*

K-0 toiminta

Lisätietoja:

Järvenpään K-0-toiminnan koordinaattori, erityisnuorisotyöntekijä

Emmi Wallin

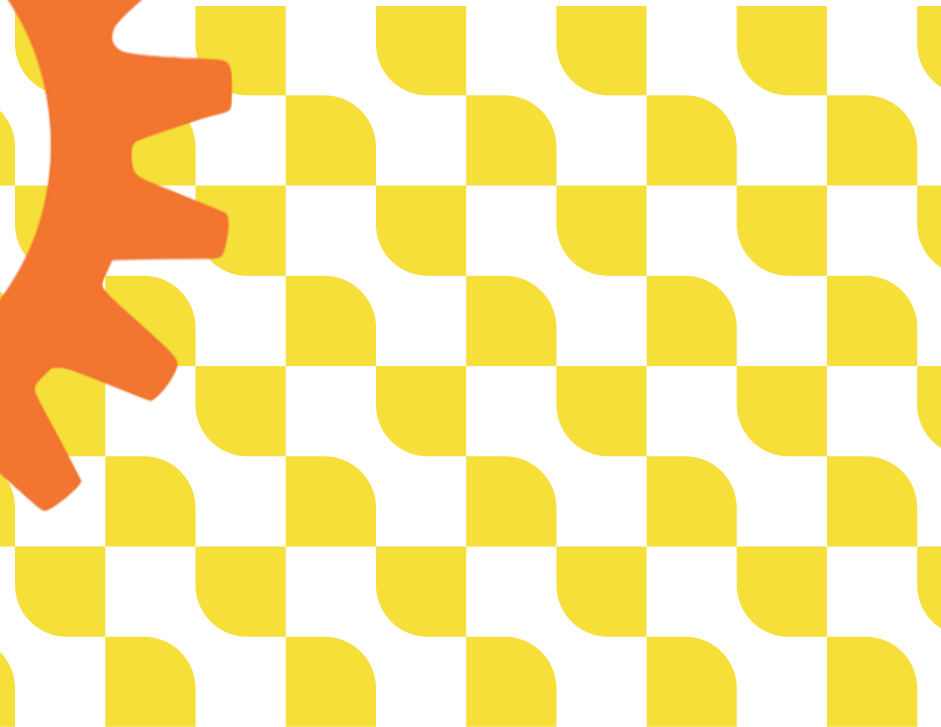
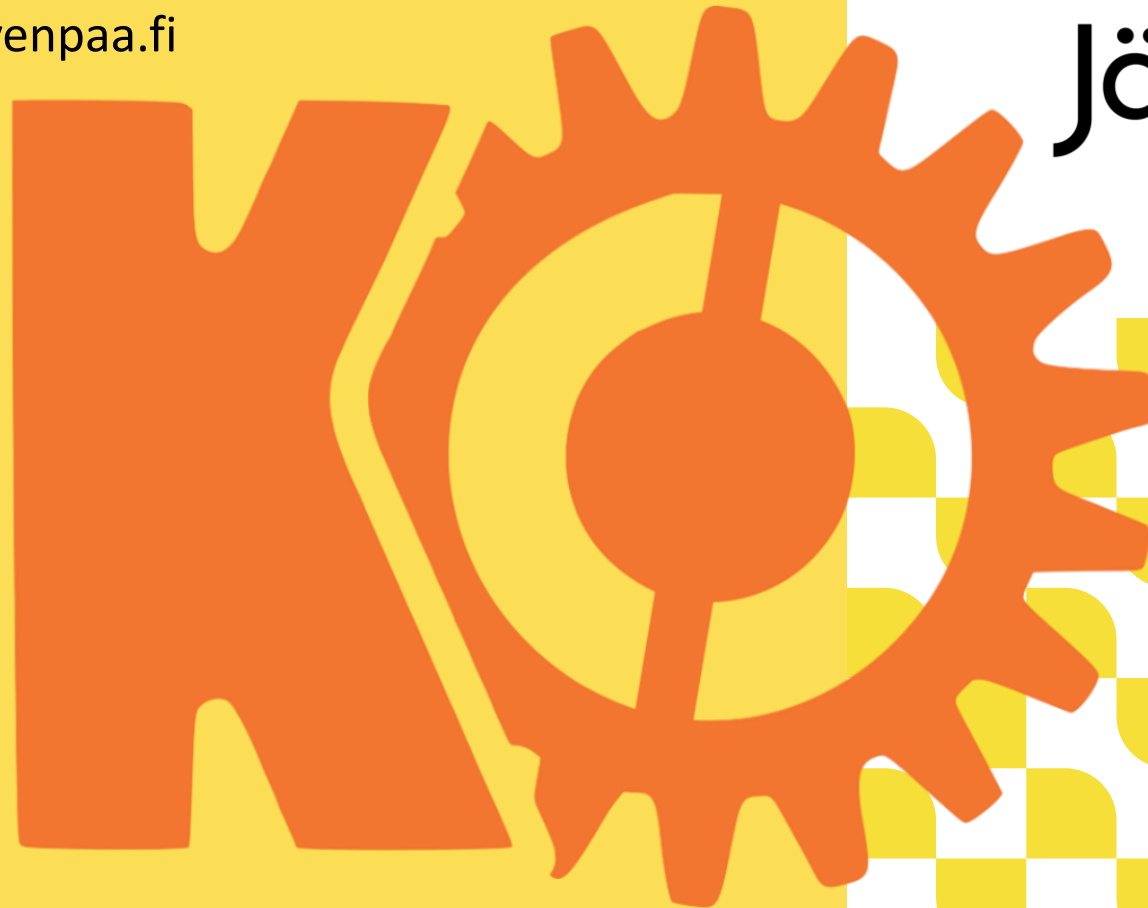
puh. 040 315 2759

etunimi.sukunimi@jarvenpaa.fi

Järvenpää

JÄRVENPÄÄ

K-0 Järvenpäässä

K-0 on valtakunnallinen, Aseman Lapset ry:n kehittämä toimintamalli, jonka tavoitteena on puuttua vakavaan kiusaamiseen. Malli on ollut viimeiset reilut kaksi vuotta käytössä myös Järvenpäässä.

K-0:n avulla käsiteltävät kiusaamistapaukset ovat moniulotteisia ja tuovat esille koko nykykiusaamiseen liittyvän tapauskirjon. Nykykiusaamiselle tyypillistä on, että:

- kiusaaminen ulottuu myös koulun ulkopuolelle ja vapaa-aikaan
- uhrin ja tekijöiden roolit ovat epäselviä tai sekoittuvat
- yhdessä kiusaamistapauksessa voi täytyä useita rikosnimikkeitä
- sosiaalinen media on mukana
- koulun keinot yksin puuttua tapaukseen ovat vähäiset ja/tai koulujen yhteistyö vanhempien kanssa on muuttunut osin vaikeaksi

K-0-toimintamallissa puututaan erityisesti pitkään jatkuneisiin ja vakaviin kiusaamistapauksiin, joissa perusopetuksessa käytössä olevat keinot eivät riitä.

Toimintamalli ei korvaa koulujen käytössä olevia kiusaamisen vastaisia menetelmiä, vaan tukee ja vahvistaa niitä. Se tuo uutta näkökulmaa konflikteihin, tehostaa yhteistyötä ja vahvistaa muissa yhteyksissä toimivaksi todettuja menetelmiä.

<https://www.jarvenpaa.fi/blog/k-0-vahvistaa-jarvenpaan-kiusaamisen-vastaista-tyota>

Tilannekatsaus

- K-0 tiimi kokoontuu kerran kuukaudessa; tiimissä edustus poliisista, lastensuojelusta, nuorisopalveluista, lapsiperheiden hyvinvoinninohjauksesta, opiskeluhuollosta ja perusopetuksesta
 - Koulujen yhteyshenkilöiden (opettajia, kuraattoreita) kanssa tiivis yhteydenpito, tapaamiset joka toinen kuukausi
 - Opiskeluhuollon kanssa tiivis yhteydenpito
 - Korostetaan koulujen kanssa yhteistyössä myös matalan kynnyksen yhteydenottoa, konsultaatiota ja monialaisen tiimin menetelmäosaamisen hyödyntämistä osana jo varhaisemman puuttumisen keinovalikoimaa
- lv 2020-2021 Työskentelyjä **18**, joista **8** syksy / **10** kevät, joista **11** alakoulu / **7** yläkoulu

lv 2021-2022 (tilanne 29.10.2021)

- Työskentelyjä **5**, joista **4** alakoulu / **1** yläkoulu, näistä **3** kesken
- Konsultaatioita **3** alakouluihin, näistä **1** työskentely tulee alkamaan pian

Tilannekatsaus

- K-0 toiminnan ja Ankkuri-toiminnan vahva synergia näkyy: Tunnistettavissa samoja lapsia ja nuoria, jotka molempien toimintojen piirissä. Esim. ensin Ankkuri tapaaminen, jossa selviää vakava kiusaaminen. Tai ensin K-0 työskentely (ryhmädynamiikka, tunnetaidot) ja vuoden päästä Ankkuri tapaaminen toisen asian (näpistys) takia. Tai yhteydenotto koululta K-0 asiassa, johon paremmin vastaa Ankkuri.
- Työskentelyissä korostuu edellisen kevään tavoin
 - ✓ lasten ja nuorten heikot sosiaaliset taidot, kaveritaidot, pettymyksensietokyky
 - ✓ impulssikontrollin haasteet, väkivaltakäyttäytyminen
 - ✓ tapahtumien moniulotteisuus; ristiriitaiset ja täysin vastakkaiset kokemukset / näkökulmat
 - ✓ sosiaalisen median käyttö kiusaamisen ja häirinnän välineenä

Edistämään nuorten hyvinvointia
Ennalta estämään rikoksia
Moniammatillisesti

ANKKURITOIMINTA

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella toimii kahdeksan Ankkuritiimiä

- Järvenpää kuuluu Järvenpää-Tuusula –tiimiin
- Tiimi kokoontuu viikoittain; vuorotellen Järvenpää – Tuusula

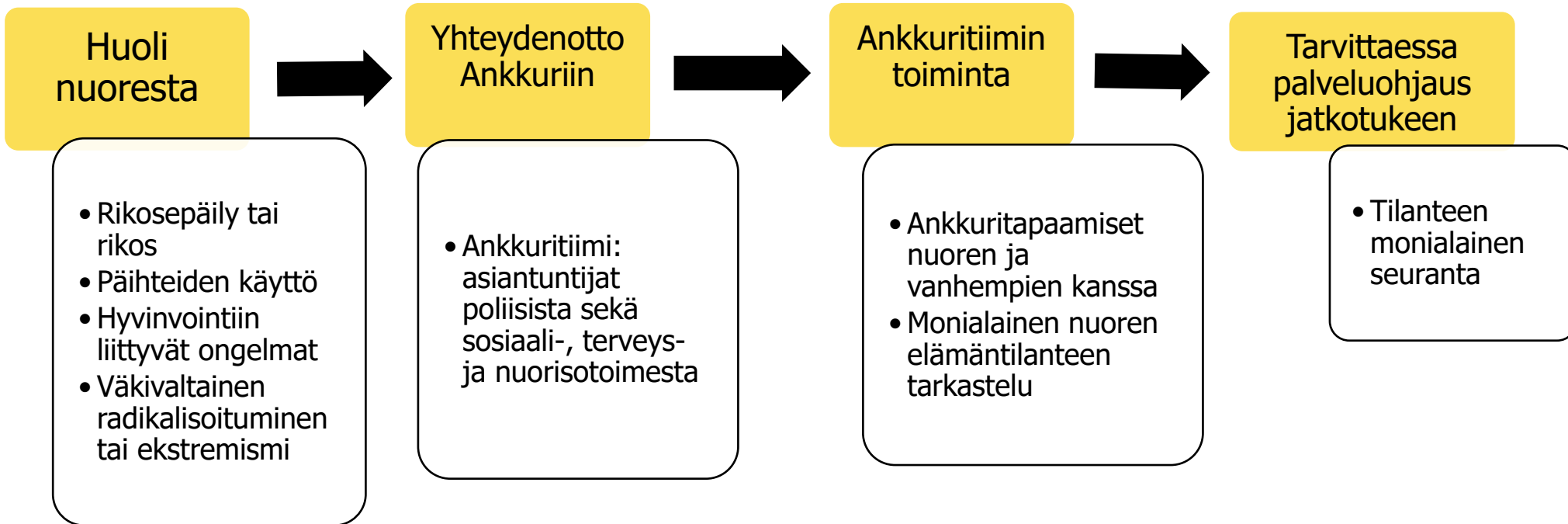
Yleistä ankkuritoiminnasta

- Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennaltaehkäisemiseksi – pääpaino alle 15-vuotiaissa
- Ankkuritiimiin kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaali- ja terveystieteistä sekä nuorisopalveluista. Ankkuritoimintaan osallistetaan tarvittaessa myös muiden ammattikuntien edustajia nuoren elämän eri osa-alueilta

Periaatteet

- **Ankkuritoiminta** ei ole yksin rikosasioiden käsittelyä tai sosiaalihuollon interventio vaan **ennaltaehkäisevä varhaisen tuen malli**
- Ankkuritoimintaa ohjaavat periaatteet ovat nuoren osallisuus, yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus, moniammatillinen palveluohjaus
- Tavoitteena on tarkastella nuoren elämäntilannetta kokonaisvaltaisesti, havaita tuen ja avun tarpeet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ongelmien kasautumisen sekä rikos- ja riskikäyttäytymisen estämiseksi tai katkaisemiseksi
- Ankkuritoiminnalla pyritään tukemaan nuoren ja hänen vanhempiansa / huoltajiensa mahdollisuuksia edistää nuoren hyvinvointia ja täten ennalta ehkäistä nuoren syyllistymistä rikoksiin tulevaisuudessa
- Ankkuritoimintaan ohjautumisen syitä voivat olla esimerkiksi päihteiden käyttö, hyvinvointiin liittyvät ongelmat, rikosepäily tai muunlainen monialaista tarkastelua vaativa riskikäyttäytyminen
- Nuori voi ohjautua niin poliisin, sosiaalitoimen, nuorisotyön kuin koulun tai muiden yhteistyöverkostojen kautta

ANKKURIPROSESSI

YHTEYDENOTTO ANKKURIIN

Koululla herää huoli nuoren tilanteesta

- runsaasti poissaoloja, epäily päihteidenkäytöstä, hyvinvointiin yleisesti liittyvä huoli, perhesuhteisiin liittyvät huolet

Ennen yhteydenottoa Ankkuriin, on huoltajaa tiedotettava asiasta

- ilmaistaan huoli, jonka vuoksi pyydetään suostumus huoltajan yhteystietojen välittämiseksi Ankkuri -tiimiin

Ankkuri -tiimi käsittelee koululta tulleen yhteydenoton ja ottaa yhteyttä huoltajaan, esittää kutsun Ankkuritapaamiseen

- Ankkuritoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, joten yhteydenotto ei automaattisesti tarkoita käsittelyn käynnistämistä
- tapaamiseen voidaan kutsua mukaan myös muita, tilanteen äärelle tarvittavia verkostotoimijoita

Konsultaatio tilanteesta voidaan tehdä nimettömästi ennen luvan saamista yhteystietojen luovuttamiseen Ankkuri -tiimin käyttöön

YHTEYSTIEDOT ANKKURIIN

Markus Schlosser, vanhempi konstaapeli

@poliisi.fi

Emmi Wallin, erityisnuorisotyöntekijä

040-315 2759 / @jarvenpaa.fi

Helianna Niemelä, asiakasohjaaja – Keusote

Miia Ekman, sairaanhoitaja - Keusote

Kouluterveyskyselystä

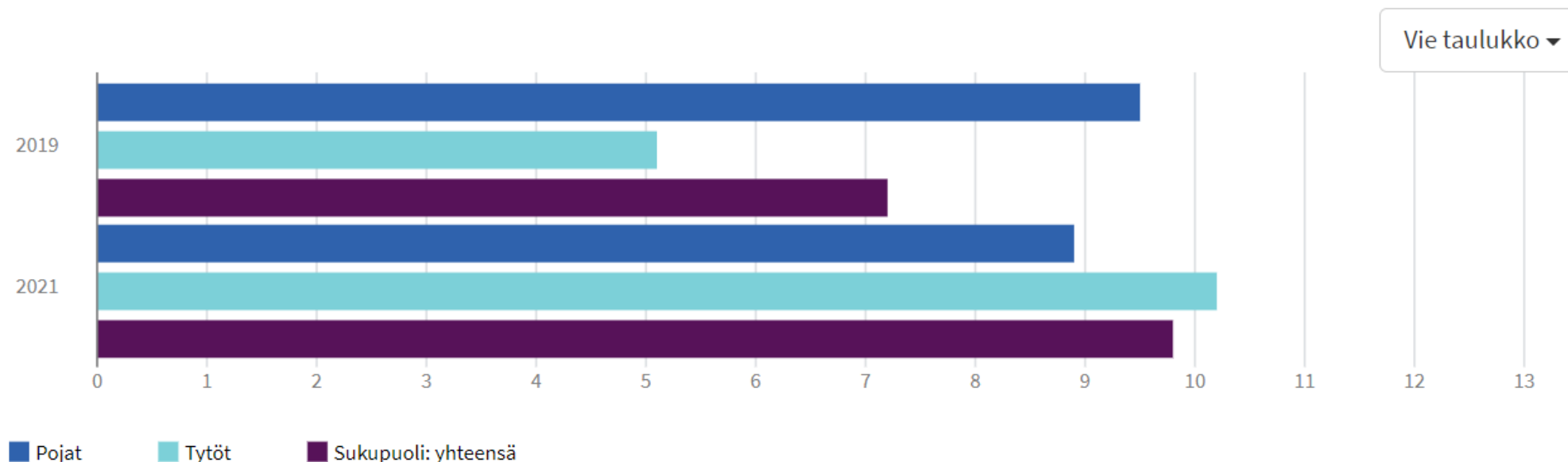
Perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

Lähde: Kouluterveyskysely

Indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden lasten osuudesta (%), joita on kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana.

Järvenpää

koko maa 7,9

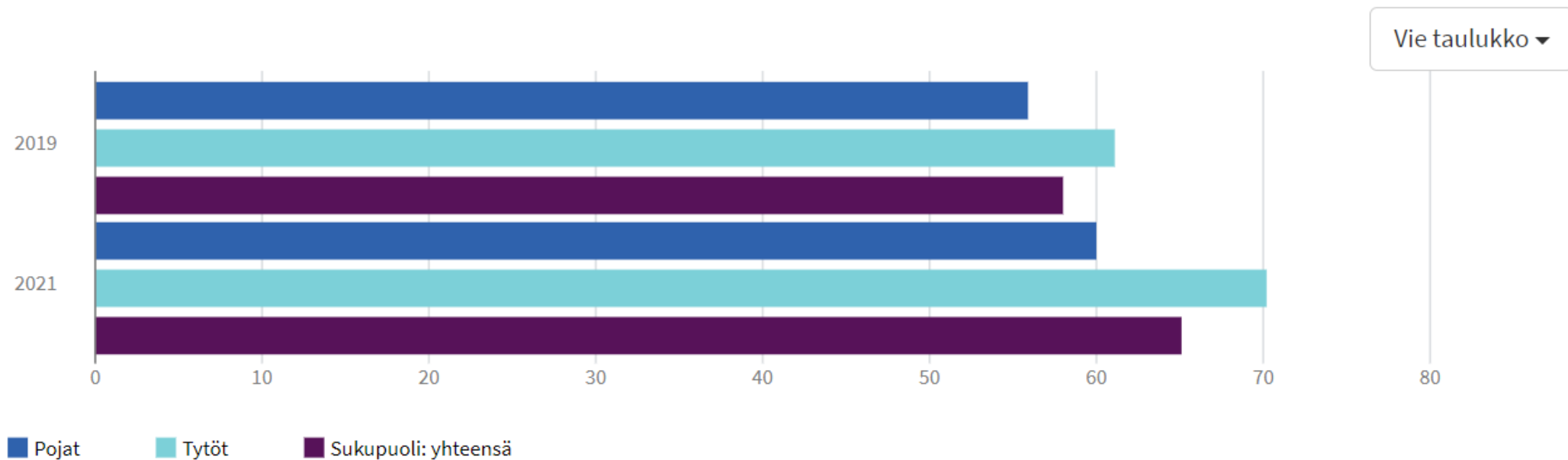
Vie taulukko ▼

		2019			2021		
		Pojat	Tytöt	Sukupuoli: yhteensä	Pojat	Tytöt	Sukupuoli: yhteensä
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana: useita kertoja viikossa, %	4,1	1,7	2,9	4,2	3,6	4,2
	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana: noin kerran viikossa, %	5,4	3,4	4,4	4,7	6,6	5,7
	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana: harvemmin, %	32,1	27,3	29,6	33,1	26,8	29,7
	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana: ei lainkaan, %	58,5	67,6	63,2	58,0	63,0	60,5
	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana. Vastanneiden lkm.	390	411	801	429	422	865

Indikaattori: Koulukiusaaminen loppunut tai vähentynyt kiusaamisesta kertomisen jälkeen, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden lasten osuudesta (%), jotka ovat sitä mieltä, että koulukiusaaminen on loppunut tai vähentynyt kiusaamisesta kertomisen jälkeen lukukauden aikana.

Järvenpää

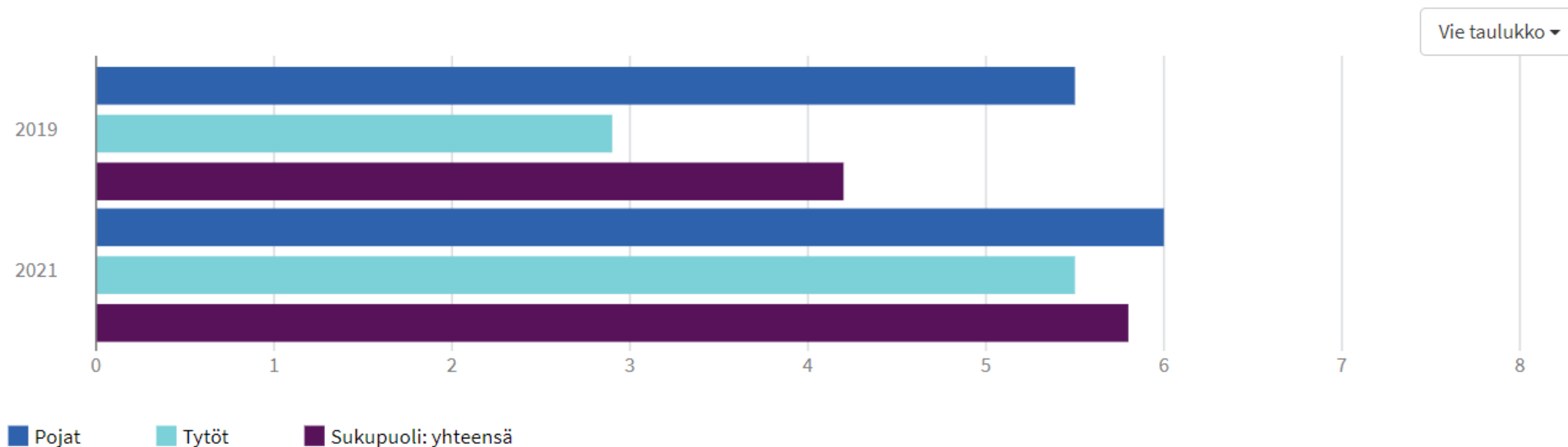
Perustulokset, nuoret 2019 ja 2021

Lähde: Kouluterveyskysely

Indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), joita on kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana. Koulukiusaaminen on koulussa tai muussa oppilaitoksessa tapahtuvaa henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Se on tarkoituksellista, suunnitelmallista ja toista vahingoittavaa. Koulukiusaaminen voi olla yksilöiden välistä tai yhteisöllistä. Useimmiten kiusaaminen kohdistuu yhteen oppilaaseen. Periaatteessa kuka tahansa lapsi tai nuori voi joutua kiusatuksi koulussa. Lapsen ja nuoren riskiä joutua kiusatuksi lisäävät ulkoisen olemuksen piirteistä esimerkiksi poikkeava ruumiinrakenne, kuten huomattava ylipaino tai alipaino, ja motorinen kömpelyys ja temperamenttipiirteistä arkuus, vähäinen seurallisuus tai impulsiivisuus.

Järvenpää, Perusopetus 8. ja 9. lk

koko maa 6

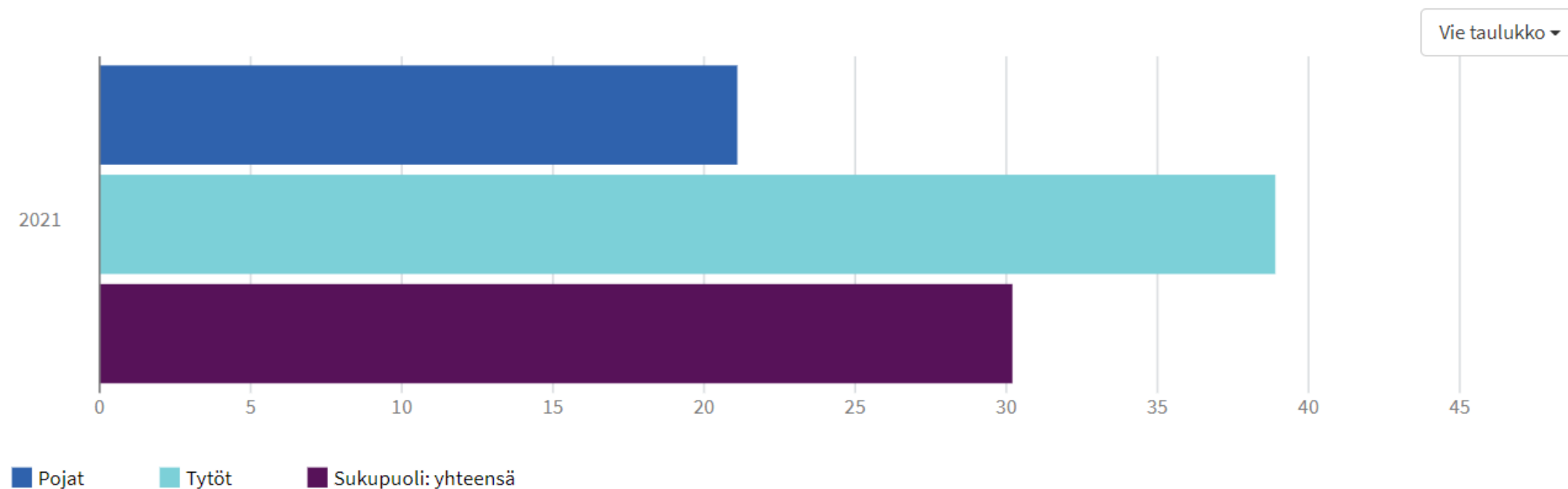
Perustulokset, nuoret 2019 ja 2021

Lähde: Kouluterveyskysely

Indikaattori: Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla, %

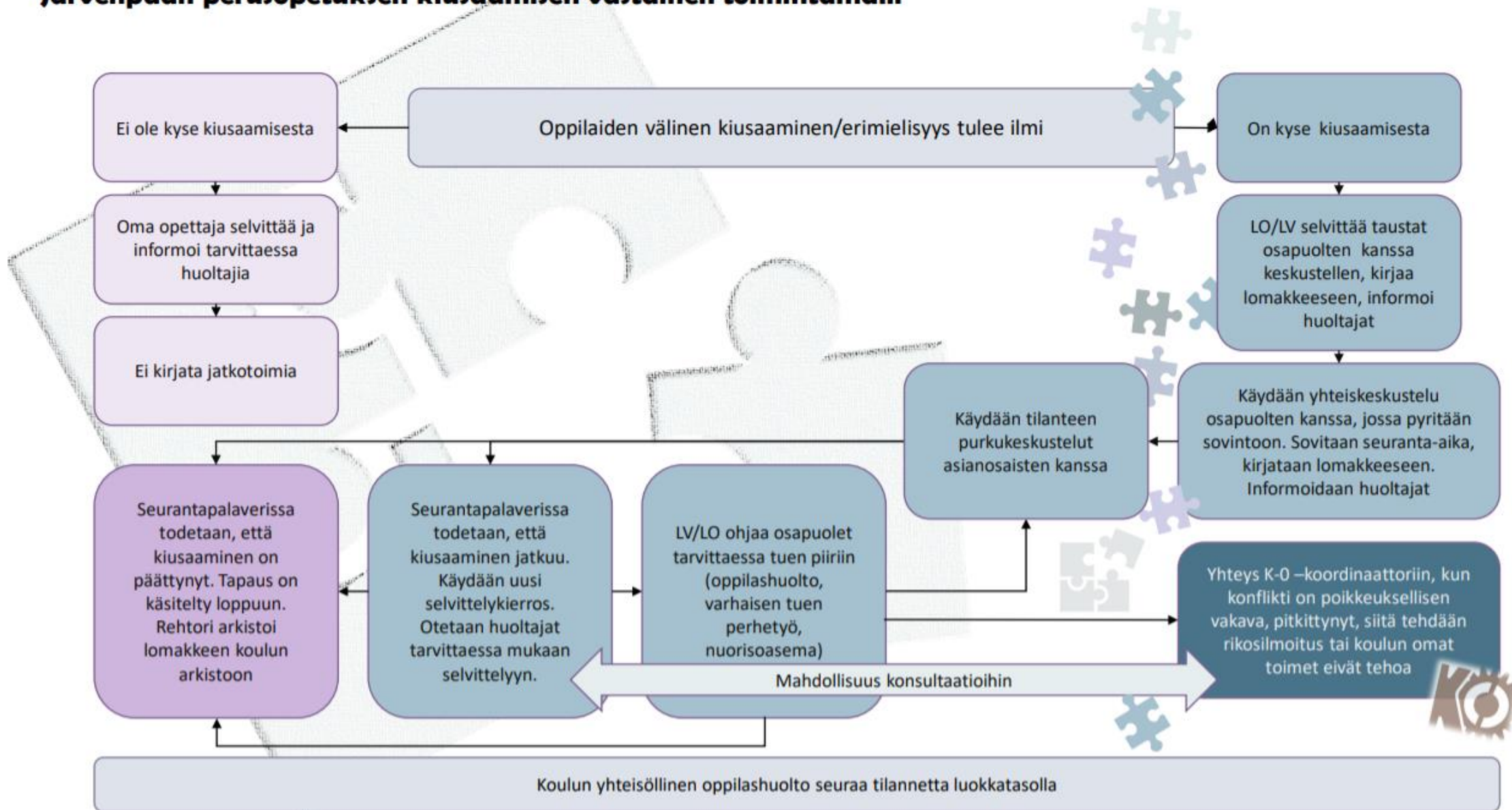
Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka ovat kokeneet syrjintää koulussa/oppilaitoksessa tai vapaa-ajalla viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana.

Järvenpää, Perusopetus 8. ja 9. lk

- koko maa 28,6

Järvenpään perusopetuksen kiusaamisen vastainen toimintamalli

Poissaoloihin puuttumisen malli

Huoli herää:

Luvattomat poissaolot tulee aina selvittää

Luokanvalvojalla / -opettajalla on velvollisuus seurata poissaoloja tiiviisti

Luokanvalvoja / -opettaja

- ✓ Keskustelee huolesta oppilaan kanssa
- ✓ On yhteydessä huoltajiin ja kysyy heidän näkemystään tilanteeseen soittamalla tai viestillä
- ✓ Sopii seurannasta sekä oppilaan että vanhempien kanssa.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä:

- ✓ Poissaolot alkavat / lisääntyvät yhtäkkiä tai niille ei löydy pätevää syytä
- ✓ Oppilas on usein pois samana viikonpäivänä / samalta oppitunnilta

Asiassa tulee tarvittaessa/ huolen kasvaessa konsultoida esim. kuraattoria, terveydenhoitajaa tai koulupsykologia.

Seuranta

Mikäli poissaolot jatkuvat

Luokanvalvoja / -opettaja

- ✓ On uudelleen yhteydessä huoltajiin ja ehdottaa kuraattorin/ psykologin työskentelyn aloitusta
- ✓ **Tai** yksilökohtaisen monialaisen työryhmän perustamista asian ympärille

Yksilökohtainen monialainen ryhmä

- ✓ Luokanvalvoja / -opettaja sopii yksilökohtaisen monialaisen ryhmän kokoamisesta yhdessä oppilaan, huoltajien ja tarvittaessa muun oppilashuollon henkilön kanssa. Ryhmässä sovitaan miten asiassa edetään.
- ✓ Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus päättää/tietää ketä ammattihenkilöitä aiotaan kutsua
- ✓ Tapaamiseen voi kutsua mukaan ammattihenkilöitä, joiden katsotaan olevan tarpeen olla mukana esim. hyvinvoinninohjaaja, sosiaalityöntekijä

Jatkotoimenpiteet

Mikäli huoli ei vähene

Luokanvalvoja / -opettaja

- ✓ Vie asian uudelleen yksilökohtaisen monialaisen ryhmän tietoon ja ryhmän jäsenet arvioivat ja suunnittelevat miten jatkossa tulee edetä asian kanssa
- ✓ Tarvittaessa voidaan tehdä lastensuojeluilmoitus, jos poissaolot eivät edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta vähene
- ✓ Jokaista tapausta on tärkeää tarkastella ja arvioida yksilöllisesti. Syyt poissaoloihin voivat liittyä kriiseihin, elämänmuutoksiin tai psyykkiseen oireiluun

Lisätietoa ja linkkejä

- <https://asemanlapset.fi/toimintamuotomme/katusovittelu-kiusaamiseen-puuttuminen-ja-pasila-hanke/k-0-kiusaamiseen-puuttuva-hanke/>
- <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>
- <https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/kiusaaminen/>
- <https://www.jarvenpaa.fi/opetus-ja-kasvatus/perusopetus/oppilaan-tukeminen>

Perusopetus

- Opiskelu peruskoulussa >
- Koulut >
- Työ- ja loma-ajat >
- Koulupaikan hakeminen >
- Koulumatkat ja koulukuljetus >
- Oppilaan tukeminen >**
- Monikulttuurinen opetus >
- Ilta- ja viikkipäivätoiminta >
- Oppimista tukeva muu toiminta >
- Ruokailu
- Yhteistyö kotien kanssa
- Koulutilojen ilta- ja viikonloppukäyttö
- Wilma
- Yhteystiedot

Lukiokoulutus

Oppivelvollisuuden laajentaminen

Opiskeluhuolto >

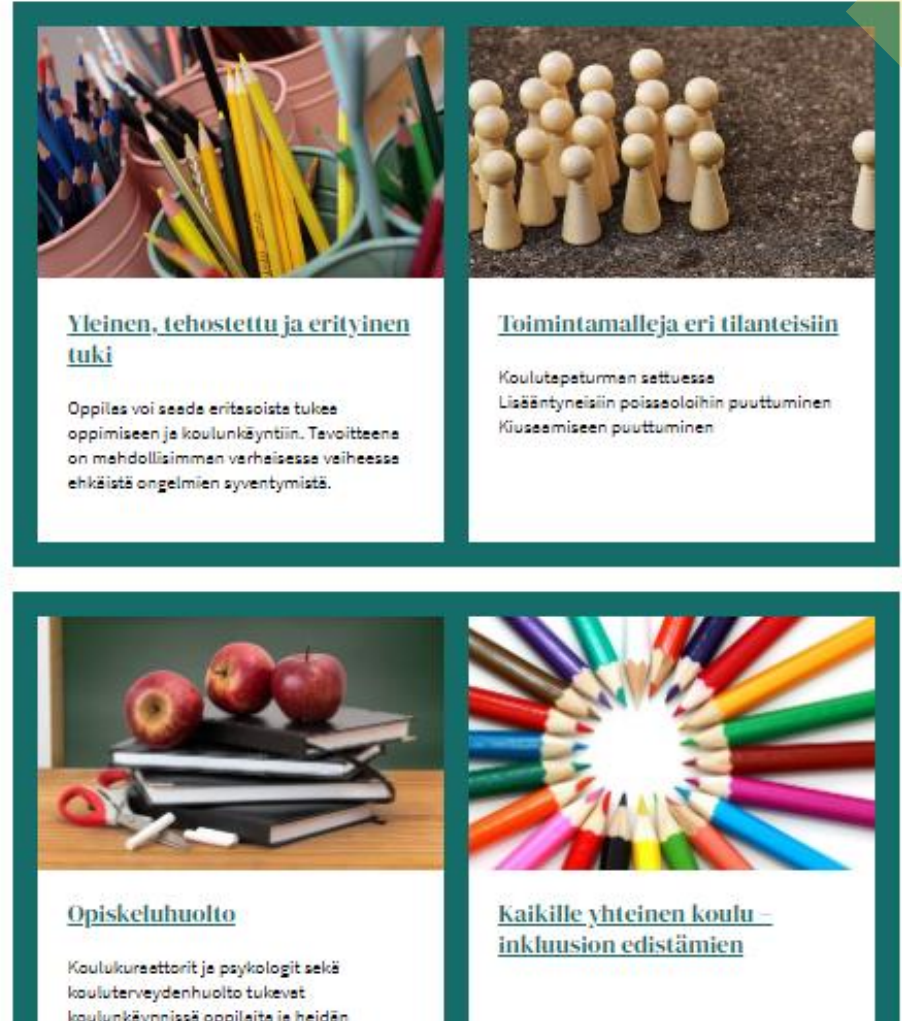
Järvenpään Opisto

Keskisen Uudenmaan Musiikkiopisto

Taiteen perusopetus

Kehittäminen ja hanketyö >

Oppilaan tukeminen

Infografiikka, jossa neljä kuvaa esittelevät oppilaan tukemisen eri näkökulmia. Kuvat ovat: 1. Värikkäitä kyniä ja penssejä kassissa. 2. Useita pieniä puukukkeita maassa. 3. Punaisia omenoita kirjainpöytäkirjojen päällä. 4. Useita värikkäitä kyniä, jotka on asetettu pyöreäksi muotoon.

Yleinen, tehostettu ja erityinen tuki

Oppilas voi saada eritasoista tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Tavoitteena on mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmien syventymistä.

Toimintamalleja eri tilanteisiin

Koulutepeturman sattuessa
Lisääntyneisiin poissaoloihin puuttuminen
Kiusaamiseen puuttuminen

Opiskeluhuolto

Koulukursseittorit ja psykologit sekä kouluterveydenhuolto tukevat koulunkäynnissä oppilaita ja heidän

Kaikille yhteinen koulu – inklusion edistämien